

DEN HELIGA BIRGITTA

■ Tidsram: 20-25 minuter

Mark 10:17–30 eller 10:17–27 (här nedan den kortare)

En man som ägde mycket

När han skulle fortsätta sin vandring sprang en man fram och föll på knä för honom och frågade: ”Gode mästare, vad skall jag göra för att vinna evigt liv?” Jesus svarade: ”Varför kallar du mig god? Ingen är god utom Gud. Du kan budorden: *Du skall inte dräpa, Du skall inte begå äktenskapsbrott, Du skall inte stjäla, Du skall inte vittna falskt, Du skall inte ta ifrån någon det som är hans, Visa aktning för din far och din mor.*” – ”Mästare”, sade mannen, ”allt detta har jag hållit sedan jag var ung.” Jesus såg på honom med kärlek och sade: ”Ett fattas dig. Gå och sälj allt du har och ge åt de fattiga; då får du en skatt i himlen. Kom sedan och följ mig.” Vid de orden mörknade mannen och gick bedrövad sin väg, för han ägde mycket.

Jesus såg sig om och sade till sina lärjungar: ”Hur svårt blir det inte för dem som har pengar att komma in i Guds rike!” Lärjungarna blev bestörta över hans ord, men Jesus sade igen: ”Mina barn, hur svårt är det inte att komma in i Guds rike! Det är lättare för en kamel att komma igenom ett nålsöga än för en rik att komma in i Guds rike.” De blev ännu mer förskräckta och sade till varandra: ”Vem kan då bli räddad?” Jesus såg på dem och sade: ”För människor är det omöjligt, men inte för Gud. Ty för Gud är allting möjligt.”

■ Övriga läsningar: Vish 7:7-11, Heb 4:12-13

■ Bakgrund

Den heliga Birgitta firas den 7 oktober, dagens tema ägnas därför henne. Birgitta var en av medeltidens mest kända personligheter. Hon föddes 1303 i Uppland som dotter till en mäktig lagman. Redan som barn hade hon visioner och längtade efter ett liv i kloster, men vid 13 år giftes hon bort till den 18-årige Ulf Gudmarsson. De skulle få åtta barn, varav två dog som barn och två i vuxen ålder. Både Ulf och Birgitta tog sin tro på stort allvar. Birgitta hjälpte fattiga och de gjorde pilgrimsresor till både Nidaros (dagens Trondheim) och Santiago de Compostela i Spanien. Efter Ulfs död flyttade Birgitta till Alvastra kloster nära Omberg tillsammans med de yngsta barnen. Där

började hon få uppenbarelser och kände sig kallad att bli ”Kristi brud och språkrör”. Hon ville instifta en ny klosterorden för både munkar och nunnor i Vadstena. 1349 reste hon till Rom för att få påvens godkännande. Påven befann sig i Avignon, något Birgitta kritiserade starkt. Först 1370 godkände påven Urban V Birgittinerorden. Birgitta avled 1373, efter hemkomsten från en vallfärd till Jerusalem. Hon fick själv aldrig uppleva sitt eget kloster i Vadstena, där hennes dotter Katarina blev den första föreståndaren. Birgitta är känd för sin oräddhet och viljestyrka, hon kunde vara obekvämt och vågade kritisera både kungar och påvar. Hon helgonförklarades 1391, hon är Sveriges skyddshelgon och 1999 upphöjdes hon av Johannes Paulus II till Europas skyddshelgon tillsammans med Katarina av Siena och Edith Stein.

P3 dokumentär har gjort [en podd om heliga Birgitta](#) med mycket som kan inspirera dig som kateket.

■ Ta med

En duk (gärna i den liturgiska färgen grönt eller vitt), ett Kristusljus, ett krucifix, en staty/ikon/bild på Kristus. Bibel, gärna en barnbibel. Ev: korg med hjärtan. Skriv ut och kopiera bilden som hör till dagens berättelse som barnen kan färglägga (finns i slutet av detta dokument), samt bilden av Birgitta och den moderna birgittasystemen. Beroende på om du föredrar rollspel eller hellre arbetar med handdockor, förbereder du dockorna, se längst bak i dokumentet. För dramatiseringen behöver du några sjalar (för Birgitta och för Katarina) en mössa (för Ulf).

■ VÄLKOMNA!

Se till att alla barn känner sig välkomna och sedda. Om det är möjligt, hälsa personligt på varje barn redan i dörren (kanske kan ni vara flera ledare som hjälper till med det?).

Uppmärksamma särskilt de barn som är nya och se till att alla får lära sig deras namn.

Samla barnen i en cirkel på golvet.

- Välkomna alla barn, roligt att se er här!
- Är det någon som såg vilken färg som prästen hade på sin fina mässhake idag?
- Ja, det kallas för tiden under året, då är det grönt! (Nu tar du fram duken i rätt färg. Visa gärna KPNs kyrkoårsaffisch. [Här kan du beställa den.](#))
- Har någon haft födelsedag, eller kommer ha födelsedag snart?

Bjud in barnet att komma fram till mitten och säg:

- Grattis! Födelsedagen påminner oss om att Gud skapar var och en av oss för att han älskar oss, vi sjunger denna sång tillsammans för att komma ihåg det:

[När Gud sade ordet som skapade dig](#)

*När Gud sade ordet som skapade dig,
tror jag han tänkte så här.
Du är någonting, du kan någonting,
jag älskar dig just som du är.*

Hjälp barnet att tända ljuset.

- Varför tänder vi ljuset? Just det, Jesus, du är alltid med oss, men när vi tänder ljuset, då kan komma vi ihåg det Jesus sa: Jag är världens ljus. Han sa också: Där två eller tre är samlade i mitt namn, är jag mitt ibland dem.
- Vi gör korstecknet ihop: I Faderns och Sonens och den helige Andes namn. Om barnen är under 5 år kan du bjuda in dem till att lyfta ikonerna av Jesus, titta på den och säga: – Hej Jesus, jag är ..., jag vill vara din vän.

■ SÅNG

Vi sjunger psalm 176 ur *Cecilia* med rörelser:

Du är hemliga vännen min

*Du är hemliga vännen min, du har hittat mig jag är din.
Jag vill gå med överallt där du går, stå vid din sida och dig förstå.
Jesus jag är din.*

TEXT: ANDERS PILTZ

■ VÅRT FINA HJÄRTA

Här presenteras ett förslag på hur denna lilla andakt kan utformas (se kommentar i inledningen). Den får anpassas till gruppen och till situationen!

- Nu ska ni få se vad jag har – titta, vad är det? (*Håller upp ett litet tyghjärta*)
- Nu ska ni få var sitt hjärta av mig att hålla i. (*Dela ut till var och en*)
- Hur känns det? (*Låt barnen komma med förslag*)
- Ja, det känns gott att ha ett sådant här litet hjärta i handen, lent och mjukt. Precis så lent och mjukt tycker jag att det känns inuti när man tycker riktigt mycket om någon. Eller när jag vet att någon tycker om mig.

(*Invänta respons, kanske barnen vill nämna någon de tycker om t ex*)

- När jag tänker på hur mycket Jesus älskar mig, då känns det också gott (mjukt/lent) inuti.
- Då vill jag ge något tillbaka till Jesus. Jag tänker att vi alla kan ge Jesus våra hjärtan.
- Titta på hur jag gör, så kan ni göra likadant.

Kateketen ställer sig på knä framför bilden av Jesus och lägger lugnt och stilla sitt hjärta i korgen. Hjälp barnen att ett i taget, i lugn och ro göra likadant. Det får dock aldrig bli ett tvång. Om ett barn inte vill ge ifrån sig hjärtat kan man säga:

- Då får det hjärtat ligga och ha det skönt i din hand idag. Kanske du kan ge det till Jesus nästa gång?

När alla satt sig säger kateketen:

- Nu knäpper vi händerna och ber: Tack Jesus, att du har oss kär.

■ DAGENS TEMA: DEN HELIGA BIRGITTA

Inledning

- Förra gången lärde vi känna den helige Franciskus.
- Är det någon som minns något som ni tyckte särskilt mycket om ur Franciskus liv?
- Idag ska vi lära känna ett annat helgon, det är en kvinna som var en av medeltidens kändaste kvinnor, kan någon gissa vem det kan vara?
- Ja, det är den heliga Birgitta, Sveriges, och faktiskt hela Europas skyddshelgon!

Visa bilden på Birgitta, se dokumentet längst bak.

Evangelieläsningen utgår för att fokusera på dramatiseringen om Birgitta.

(Du kan också presentera berättelsen med pappersrullsfigurerna, förbered enligt mallen längst bak.)

(Inbjud ett barn till att vara Birgitta, ge henne en sjal (eller visa fram den handklippta dockan)

- Här ser ni Birgitta. Hon föddes på 1300-talet i Finsta i Uppland och kom från en rik familj.
- Redan som barn älskade hon att be till Jesus.

(Inbjud Birgitta till att falla på knä och göra korstecknet.)

- En natt vaknade hon och då var det som om Jesus som hängde på krucifixet blev levande för henne. Hon såg hur han led på korset och frågade honom: Vem har gjort dig detta? Då svarade Jesus: Alla som glömmer mig och inte bryr sig om min kärlek – de har gjort det här...
- En annan gång fick hon i en syn se jungfru Maria. Maria satte en krona på hennes huvud.
- Birgitta drömde om att få bli nunna och komma till ett kloster, men hennes pappa bestämde att hon skulle gifta sig när hon bara var 13 år. Det var inte ovanligt på den tiden att flickor giftes bort tidigt. Birgittas man hette Ulf och han hade en viktig ställning, bland annat arbetade han för kungen.

(Inbjud en pojke att komma fram och få en mössa på sig och ställa sig bredvid Birgitta som nu rest sig upp.)

- Tillsammans fick de åtta barn. Både för Ulf och Birgitta var tron på Gud mycket viktig. De gjorde långa pilgrimsresor till Nidaros i Norge, och till Santiago de Compostela, till aposteln Jakobs grav i Spanien. De ville lära sig av helgonens väg.

(Inbjud Birgitta och Ulf att gå en runda i rummet, vilket föreställer deras pilgrimsresor.)

- Birgitta var rik, men hon använde sina pengar för att hjälpa de fattiga. Hon hade en sjukstuga, hon hjälpte fattiga kvinnor och hon brukade själv servera tolv fattiga vid

sitt bord, precis lika många som Jesus apostlar hade varit. Hon tänkte mycket på allt Kristus lidit för oss, ibland lade hon sig att sova på golvet, för att komma ihåg hur svårt Jesus själv haft det.

(Inbjud Birgitta till att låtsas hålla upp vatten och servera mat, gärna till de andra barnen i gruppen.)

- Efter att Ulf och Birgitta kommit hem från sin långa pilgrimsfärd till Santiago blev Ulf sjuk och dog.

(Ulf får lägga sig på golvet, därefter får han sätta sig hos de andra barnen igen.)

- Då gjorde Birgitta det som hon längtat efter redan som barn, hon flyttade till ett kloster och kallade sig för ”Kristi brud”. I klostret i Alvastra fick Birgitta tid för att be mycket. Hon fick visioner, det betyder att hon såg Jesus och hörde ord som han sa till henne.

(Birgitta står på knä, gör korstecken, och tittar upp mot himlen där hon verkar se något.)

- Jesus sa till henne att hon skulle grunda en ny klosterorden för både munkar och nunnor i Vadstena.
- Om hon skulle grunda en ny orden måste hon resa till Rom för att få tillstånd av påven.

(Birgitta gör en ny ronda i rummet, för att komma fram till Rom.)

- Men när hon kom fram till Rom, så fanns inte påven där, utan han hade flyttat till Avignon i Frankrike!
- Birgitta blev arg och sa ifrån, hon tyckte att påven genast måste tillbaka till Rom.
- Till slut kom påven tillbaka till Rom, och han sa ja till att Birgitta skulle grunda en ny ordensgemenskap i Vadstena. Ett stort kloster med 60 nunnor och 25 munkar, alla underställda en abbedissa.
- Birgitta blev gammal och dog, innan klostret i Vadstena var färdigt. Hennes dotter Katarina blev föreståndare där. Det var lite sorgligt att hon inte själv kunde bli en Birgittasystrer i Vadstena, men Jesus tröstade henne i en vision och lovade att hon skulle få bli nunna i himlen.

(Birgitta lägger sig och dör, hennes dotter Katarina sätter sig vid henne.)

- Efter Birgittas död förstod många att hon varit ett helgon. I Sverige finns idag Birgittasystrar i både Djursholm, Falun och Vadstena som följer Birgittas väg, det är en stor gåva för oss!

(Visa en bild på en Birgittasystrer.)

- Birgitta älskade en särskild bön. Vi ska alla falla på knä och be tillsammans med Birgitta:
- Herre visa mig din väg, och gör mig villig att vandra den.

■ SÅNG

Förslag på lämpliga sånger med länkar till KPNs youtubekanal kan du hitta här:

<https://kpn.se/resurser/sjung-med-barnen>

- [Helgonvisa](#)
- [Se Guds glädje bubblar över](#)
- [Gud är kärlek](#)

■ EXTRA AKTIVITETER

- Låt barnen se en kort video om Heliga Elisabeth av Ungern och Heliga Birgitta:

<https://www.youtube.com/watch?v=f1MDqT60btQ>

- Färglägg den bild som finns i slutet av detta dokument.
- Det pyssel-förslag som finns i slutet kan naturligtvis även erbjudas barnen att arbeta med.

■ AVSLUTNING

Samla barnen, stå på knä och be:

– Tack Herre, för att du givit oss helgonet Birgitta, heliga Birgitta, be för oss!

Vill någon av barnen formulera egna böner?

Vi börjar med tack-böner, vad vill vi tacka för?

Vad eller vem vill vi be för?

Upprepa gärna barnens ord och lägg till: Herre, hör vår bön.

Sjung *Fader vår* tillsammans. [Här ser du hur det kan gå till.](#)

Avsluta med att tacka alla för att de har kommit och välkomna dem tillbaka till nästa gång! För den grupp som haft samlingen parallellt med ordets liturgi uppmanas nu barnen att tyst och stilla gå tillbaka till mässan. Hör med kyrkoherden, många anser att det passar bäst i samband med att kollekten samlas in.

Jesus, nu är du här!

© Katolska Pedagogiska Nämnden

Författare: Ulrika Erlandsson

Redaktionsgrupp: Maria Borowiec, Elsa Casselbrant och Gunnar Silow.

Bibeltexterna är hämtade ur Bibel 2000 och återges med tillstånd.

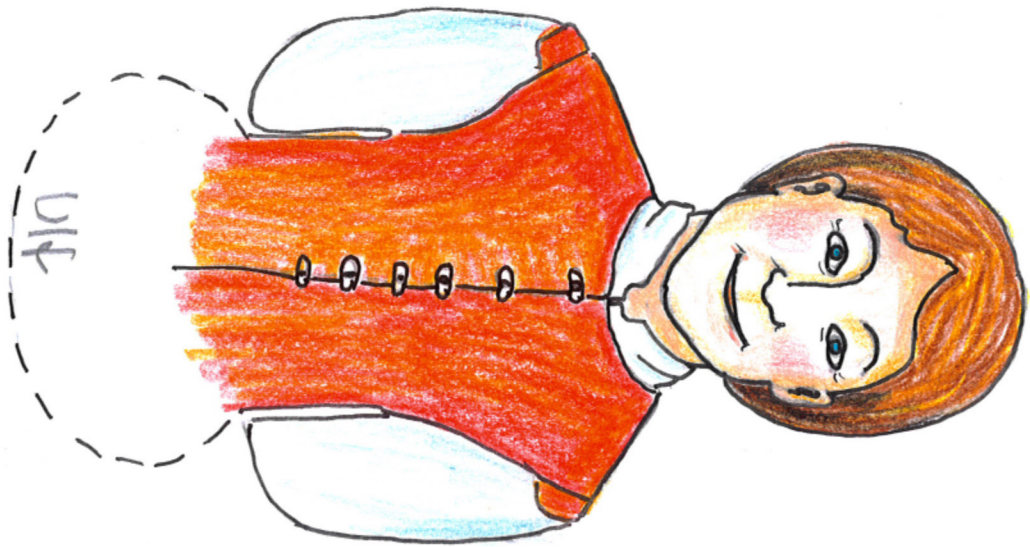
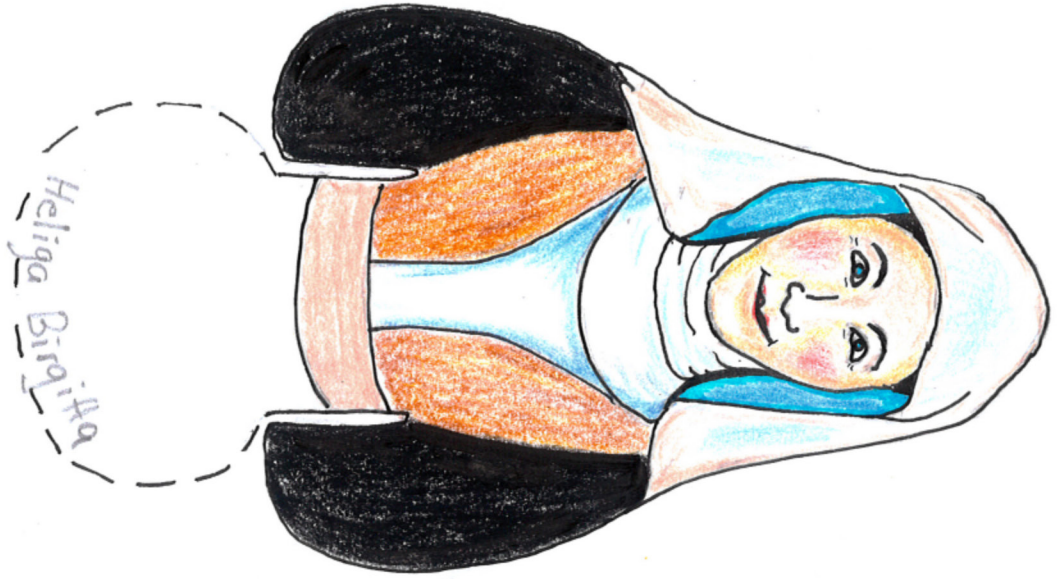
Imprimatur för avsnitten 6 söndagen under året (årgång B) till 28 söndagen (årgång B):

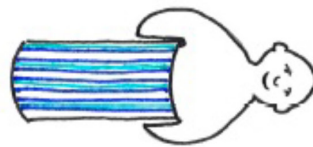
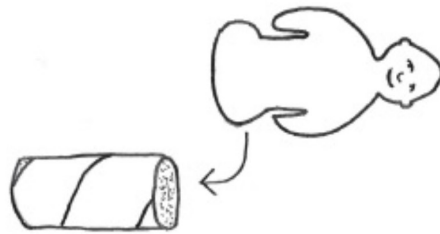
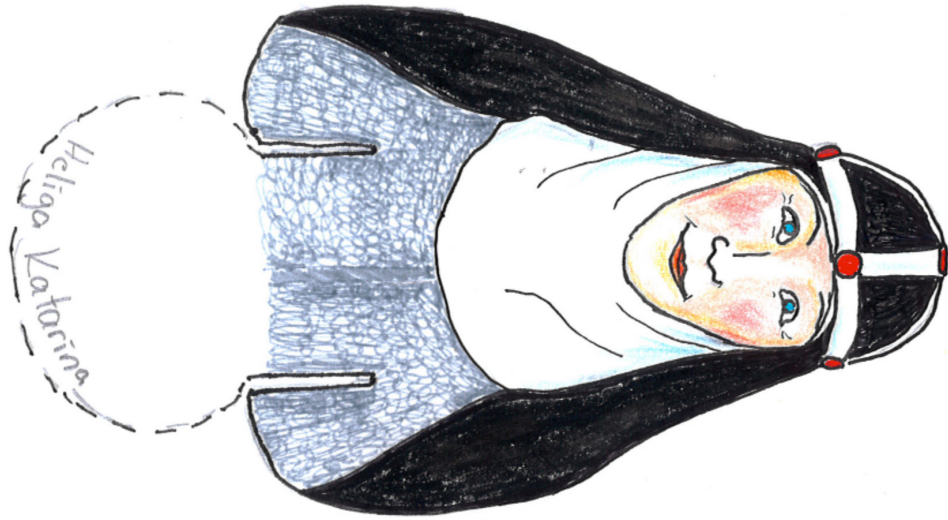
Stockholm den 15 september 2015

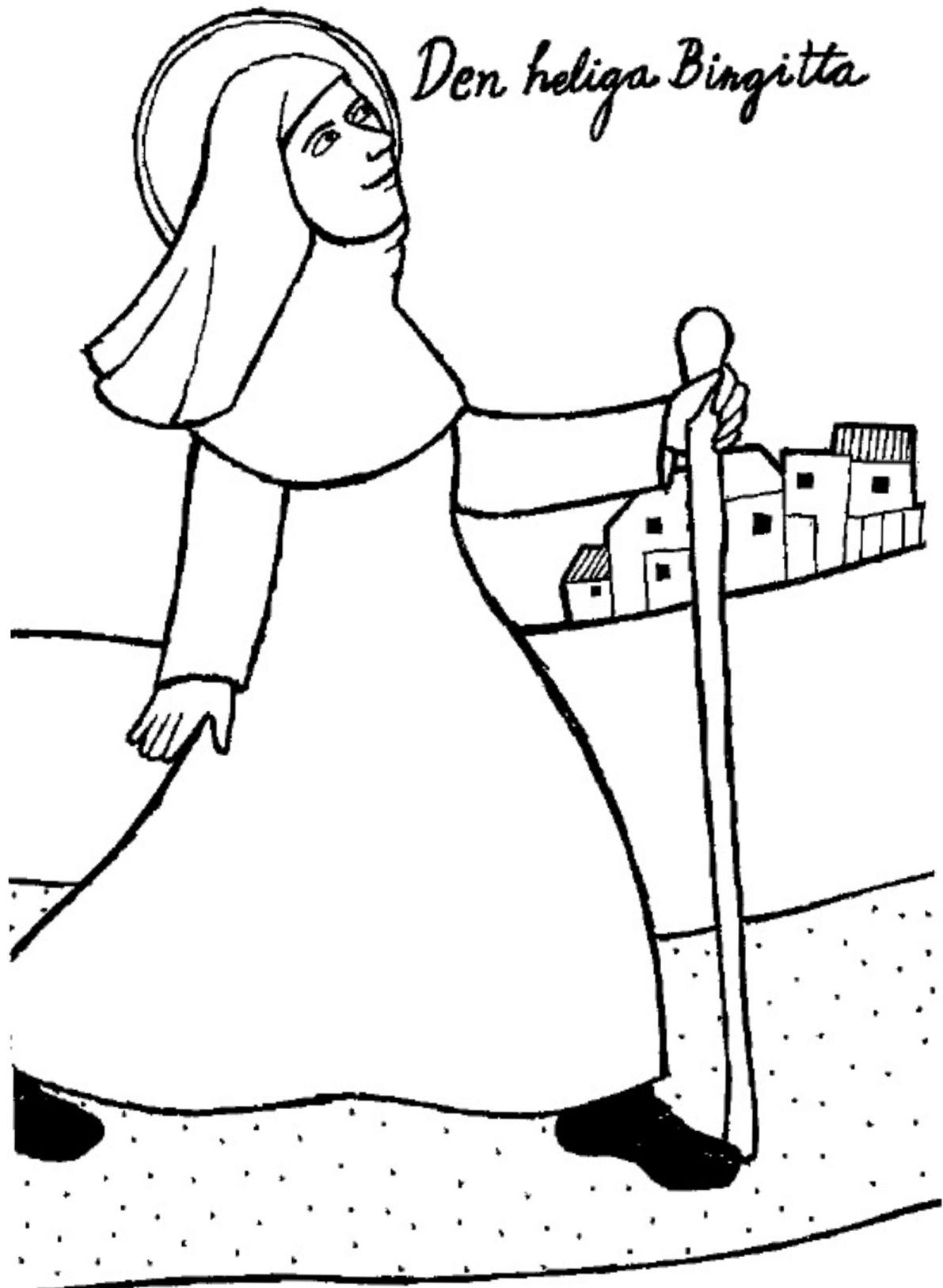
+ Anders Arborelius OCD, biskop av Stockholm

DEN HELIGA BIRGITTA